

Nr 118.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 8 kap. 3 § rättegångsbalken i 1734 års lag, m. m.; given Stockholms slott den 12 mars 1943.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt § 87 regeringsformen föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

1) lag om ändrad lydelse av 8 kap. 3 § rättegångsbalken i 1734 års lag; samt

2) lag om ändrad lydelse av 3 § förordningen den 15 oktober 1880 (nr 36), innefattande särskilda föreskrifter angående lagfart, inteckning och utmätning av järnväg, så ock i fråga om förvaltning av järnväg under konkurs.

GUSTAF.

K. G. Westman.

F ö r s l a g

till

L a g**om ändrad lydelse av 8 kap. 3 § rättegångsbalken i 1734 års lag.**

Härigenom förordnas, att 8 kap. 3 § rättegångsbalken¹ i 1734 års lag skall erhålla följande ändrade lydelse.

Under Svea hovrätt höra: Stockholms stad samt Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Gotlands, Värmlands, Örebro, Västmanlands, Kopparbergs och Gävleborgs län; under Göta hovrätt: Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar och Skaraborgs län; under hovrätten över Skåne och Blekinge: Blekinge, Kristianstads och Malmöhus län; under hovrätten för Västra Sverige: Hallands, Göteborgs och Bohus samt Älvsborgs län; under hovrätten för Nedre Norrland: Västernorrlands och Jämtlands län; under hovrätten för Övre Norrland: Västerbottens och Norrbottens län.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer.

Mål eller ärende, vari talan fullföljts i Svea hovrätt såsom allmän överrätt från domstol eller annan myndighet inom Västernorrlands och Jämtlands län och uti vilket vid lagens ikraftträdande icke av hovrätten fattats slutligt beslut, skall för vidare behandling överlämnas till hovrätten för Nedre Norrland. De närmare föreskrifter, som med avseende härå må finnas erforderliga, meddelas av Konungen.

¹ Senaste lydelse, se 1939:618.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 3 § förordningen den 15 oktober 1880 (nr 36), innefattande särskilda föreskrifter angående lagfart, in-teckning och utmätning av järnväg, så ock i fråga om förvaltning av järnväg under konkurs.

Härigenom förordnas, att 3 § förordningen den 15 oktober 1880, innefattande särskilda föreskrifter angående lagfart, in-teckning och utmätning av järnväg, så ock i fråga om förvaltning av järnväg under konkurs,¹ skall erhålla följande ändrade lydelse.

Ärenden angående lagfart av järnväg upptagas och prövas av inskrivningsdomaren i Stockholm, då järnvägen till större delen av sin sträckning ligger inom domsagor under Svea hovrätt eller hovrätterna för Nedre Norrland och Övre Norrland, av inskrivningsdomaren i Jönköping, då järnvägen till större delen ligger inom domsagor under Göta hovrätt eller hovrätten för Västra Sverige, samt av inskrivningsdomaren i Kristianstad, då järnvägen till större delen ligger inom domsagor under hovrätten över Skåne och Blekinge.

Är järnväg — — — samma inskrivningsdomare.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer.

¹ Senaste lydelse, se 1939: 619.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 26 februari 1943.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Westman, anmäler fråga om *inrättande av en hovrätt för Nedre Norrland* samt anför därvid följande.

Inledning.

Frågan om uppdelning av Svea hovrätt har sedan länge i skilda sammanhang varit föremål för övervägande.

I sitt år 1926 avgivna betänkande anförde *processkommissionen*, att den för våra förhållanden lämpligaste hovrättsorganisationen borde omfatta lägst sju och högst nio hovrätter. Enligt båda de av kommissionen uppställda alternativen skulle, såvitt angår Norrland, inrättas en hovrätt i Gävle för Kopparbergs och Gävleborgs län, en hovrätt i Sundsvall eller Härnösand för Västernorrlands och Jämtlands län samt en hovrätt i Umeå eller Luleå för Västerbottens och Norrbottens län.

I *proposition (nr 80) till 1931 års riksdag* angående huvudgrunderna för en rättegångsreform yttrade föredragande departementschefen, att antalet hovrätter borde vara lägst fem och högst sju samt att åtminstone en hovrätt borde förläggas till Norrland.

Särskilda utskottet, som behandlade propositionen, framhöll lämpligheten av att frågan om uppdelning av Svea och Göta hovrätter snarast toges under omprövning. Därvid borde särskilt spörsmålet om det lämpliga antalet hovrätter i Norrland och om deras förläggning övervägas.

Riksdagen anslöt sig till utskottets uttalande.

I ett den 22 december 1934 avgivet förslag rörande uppdelning av Svea hovrätt anförde *processlagberedningen*, att den vid övervägande av olika synpunkter av processuell och ekonomisk art icke kunnat undgå att finna starka skäl tala för inrättande av två hovrätter i Norrland.

Beträffande de sålunda ifrågasatta hovrätternas domkretsar uttalade processlagberedningen bl. a. följande.

Inrättas nu två hovrätter i Norrland, kan ifrågasättas att till den sydligare av dessa hänföra även Hälsingland, eventuellt hela Gävleborgs län. Till den nordligare hovrättens jurisdiktionsområde skulle för sådant fall kunna läggas, förutom Västerbottens och Norrbottens län, jämväl norra delen av Ångermanland (Ångermanlands norra domsaga och Örnsköldsviks stad). Till förmån för en sådan anordning talar, att därigenom de båda hovrätternas organisation kunde något förstärkas. Å andra sidan torde det erbjuda vissa olägenheter att låta ett och samma län till olika delar lyda under skilda hovrätter, särskilt med hänsyn därtill att hovrätten i vissa fall är överinstans i förhållande till länsstyrelsen. Beredningen har stannat vid att Gävleborgs län i dess helhet bör åtminstone tillsvidare fortfarande lyda under Svea hovrätt. I följd härav skulle till den ena av de båda nya hovrätterna hänföras Västernorrlands och Jämtlands län samt den andra omfattas Västerbottens och Norrbottens län.

Processlagberedningens yttrande innefattade ordförandens, f. d. justitierådet Gärdes, samt ledamoten professorn Engströmers mening. Ledamoten av beredningen, dåvarande revisionssekreteraren Santesson ansåg, att inrättandet av två hovrätter för Norrland icke borde ske förrän efter genomförandet av ett hovrättsförfarande, byggt på de av processlagberedningen angivna grunderna. Han förordade upprättandet av en hovrätt, gemensam för de fyra nordligaste länen.

I proposition (nr 158) till 1935 års riksdag framlade Kungl. Maj:t förslag om inrättande av en *hovrätt för Övre Norrland*, omfattande Västerbottens och Norrbottens län, med säte i Umeå. Föredragande departementschefen anförde bl. a., att därest det framlagda förslaget godkändes, ifrågavarande hovrätts domsområde därmed borde anses slutgiltigt fastställt. Någon förändring av området borde sålunda icke ifrågakomma, när längre fram frågan om en hovrätt för nedre Norrland upptoges till prövning.

Det genom propositionen framlagda förslaget bifölls av riksdagen. Den nya hovrätten för Övre Norrland trädde i verksamhet den 1 oktober 1936.

Genom skrivelse den 29 maj 1936 anbefalldes chefen för justitiedepartementet *processlagberedningen* att till förnyat övervägande upptaga frågan i vilken ordning uppdelningen av de större hovrätterna borde fullföljas samt till departementet inkomma med förslag rörande jurisdiktionsområde och förläggningssort för den hovrätt, som först ansåges bära upprättas. I yttrande den 15 oktober 1938 erinrade beredningen om sitt tidigare förslag om inrättande av en hovrätt för nedre Norrland samt uttalade, att tillräckliga skäl icke för det dåvarande torde föreligga för inrättande därutöver av någon hovrätt inom Svea hovrätts nuvarande domsområde. Beredningen framlade däremot förslag om inrättande av en västsvensk hovrätt i Göteborg. Vad angår den ordning, i vilken den av beredningen föreslagna uppdelningen av Svea och Göta hovrätter lämpligen borde fullföljas, erinrade beredningen, hurusom Kungl. Maj:t och riksdagen tidigare förutsatt, att den uppdelning av hovrätterna, som bleve erforderlig, borde genomföras före ikraftträdandet av den nya rättegångsordningen. Med hänsyn därtill torde hovrätternas uppdelning bära utan dröjsmål slutföras. Ur

vissa synpunkter skulle det vara önskvärt, om denna uppdelning kunde genomföras i ett sammanhang. Därest hinder därför ansåges möta, borde enligt beredningens mening den större av de föreslagna hovrätterna, eller sålunda den hovrätt, som avsåges skola förläggas till Göteborg, först komma till stånd.

Med anledning av processlagberedningens nyssnämnda yttrande upptog *drättselkammaren i Örebro* i skrivelse till Kungl Maj:t den 2 december 1938 frågan om inrättande av en hovrätt i Örebro. Efter att ha lämnat vissa statistiska uppgifter i ämnet framhöll *drättselkammaren*, att de landsändar, som i första rummet komme i betraktande, vore Värmlands, Örebro, Västmanlands och Kopparbergs län, vilka med en gemensam beteckning kunde kallas bergslagslänen.

I infordrat yttrande över *drättselkammarens* skrivelse avstyrkte *processlagberedningen* förslaget om en hovrätt i Örebro samt anförde, att om utöver det av beredningen föreslagna antalet hovrätter ytterligare en hovrätt ansåges böra inrättas, i första hand torde böra ifrågakomma att, på sätt processkommissionen framhållit, till Gävle förlägga en hovrätt, omfattande Kopparbergs och Gävleborgs län. En hovrätt för dessa län syntes emellertid bliva alltför svag ur organisatorisk synpunkt. Det kunde därför icke anses tillrådligt att innan någon erfarenhet vunnits rörande det nya rättegångsförfarandets verkningar inrätta en sådan hovrätt.

Genom lag den 3 september 1939 bestämdes, att en *hovrätt för Västra Sverige* skulle inrättas med ett domsområde omfattande Hallands, Göteborgs och Bohus samt Älvsborgs län. Den nya hovrätten har ännu icke trätt i verksamhet.

Den nya rättegångsbalken.

I sitt den 29 november 1938 avgivna förslag till rättegångsbalk upptog *processlagberedningen* i 2 kap. 6 § en bestämmelse om antalet hovrätter i riket och deras domkretsar. Enligt detta stadgande skulle antalet hovrätter vara sex, däribland en hovrätt för Nedre Norrland, omfattande Västernorrlands och Jämtlands län. Lagrådet lämnade vid sin granskning av förslaget detta utan erinran i berörda hänseende.

I den för 1942 års riksdag framlagda propositionen (nr 5) med förslag till rättegångsbalk anförde jag, att enligt min mening starka skäl talade för att ej i detta sammanhang upptaga till diskussion frågan om de olika hovrätternas domkretsar. Denna sammanhängande nära med spörsmålet om de nya hovrätternas organisation, vilket ännu ej upptagits till slutligt övervägande. Med hänsyn därtill och då frågan om hovrätternas antal borde, ehuru någon meningsskiljaktighet därom icke torde föreligga, avgöras i samband med frågan om domkretsarna, hade jag ansett lämpligt, att samtliga dessa spörsmål reg-

lerades i särskild lag. Bestämmelserna i 2 kap. 6 § hade med hänsyn därtill ersatts med en hänvisning till särskild lagstiftning.

Första särskilda utskottet föreslog däremot i sitt utlåtande (nr 2) över propositionen, att i nämnda lagrum skulle upptagas bestämmelser om antalet hovrätter och deras benämningar.

Riksdagen biträdde utskottets mening (skriv. nr 421).

Enligt 2 kap. *rättegångsbalken den 18 juli 1942* (nr 740) skola sex hovrätter finnas i riket, nämligen Svea hovrätt, Göta hovrätt, hovrätten över Skåne och Blekinge, hovrätten för Västra Sverige, hovrätten för Nedre Norrland och hovrätten för Övre Norrland. Det ankommer på Konungen att förordna om hovrätternas domkretsar (6 §).

Hovrätt skall vara delad i två eller flera avdelningar (3 §). Hovrätt skall sammanträda å ort, där den har sitt säte. Om särskilda skäl därtill äro må hovrätten även sammanträda å annan ort. Hovrätt, beträffande vilken Konungen meddelat förordnande därom, skall årligen å bestämda tider hålla hovrättsting utom förläggningssorten å viss eller vissa orter inom domkretsen för huvudförhandling i mål från den delen av domkretsen (5 §). Närmare bestämmelser om hovrätts organisation och verksamhet meddelas av Konungen (7 §).

Förslag av 1942 års riksdag om inrättande av en hovrätt för Nedre Norrland.

På förslag av första särskilda utskottet (utlåt. nr 3) har 1942 års riksdag (skriv. nr 420) i anledning av väckta motioner (I: 147 och 172 samt II: 236) hemställt, att Kungl. Maj:t ville efter erforderlig ytterligare utredning beträffande domsområdet snarast möjligt för riksdagen framlägga förslag om inrättande av en hovrätt för Nedre Norrland.

Utskottet anförde i sitt berörda utlåtande:

Det genom ifrågavarande motioner väckta spörsmålet vill utskottet i första hand bedöma med hänsyn till den förestående rättegångsreformen. Ett till sina huvuddrag muntligt förfarande i andra instans kräver att hovrätterna göras lätt tillgängliga för den rättssökande allmänheten. Den utredning som, enligt vad av den lämnade redogörelsen framgår, förebragts rörande den lämpliga hovrättsorganisationen för Norrland, ger enligt utskottets mening otvetydigt vid handen, att en särskild hovrätt för Nedre Norrland är av behovet påkallad. Statsmakterna ha också tidigare vid behandlingen av frågan om inrättandet av den övre norrländska hovrätten utgått från att sedermera en särskild hovrätt för Nedre Norrland borde komma till stånd. Vid flera föregående tillfällen har betonats vikten av att den nya hovrättsorganisationen är genomförd i god tid före rättegångsreformens ikraftträdande, så att hovrätterna då stå rustade att möta de uppgifter, som det nya förfarandet ålägger dem. Sedan Kungl. Maj:t nu framlagt förslag till ny rättegångsbalk och detta i huvudsakliga delar tillstyrkts av utskottet, torde kunna förväntas att reformen inom en förhållandevis nära framtid skall förverkligas. Frågan om inrättandet av den nedre norrländska hovrätten bör därför icke längre undanskjutas.

Även utan hänsyn till den föreslagna rättegångsreformen anser utskottet med stöd av tidigare utredningar inrättandet av en hovrätt för Nedre Norrland vara av behovet påkallat. Särskilt framträdande har behovet av ytterligare en norrländsk hovrätt blivit genom den år 1936 genomförda lagstiftningen om ökad användning av muntliga förhör i hovrätt.

Vad angår den nya hovrättens domsområde är uppenbart att dit böra hänföras Västernorrlands och Jämtlands län. Till frågan huruvida domsområdet därjämte bör omfatta Gävleborgs län eller allenast Hälsingland anser utskottet sig icke böra i detta sammanhang taga ståndpunkt. I fråga om förläggningssorten anser utskottet övervägande skäl tala för hovrättens förläggande till Sundsvall.

Yttranden över 1942 års riksdags framställning.

Över riksdagens skrivelse ha efter remiss yttranden avgivits av Svea hovrätt, länsstyrelserna i Västernorrlands, Jämtlands och Gävleborgs län, föreningen Sveriges landsfogdar samt styrelserna för föreningarna Sveriges häradshövdingar, Sveriges stadsdomare, Sveriges stadsfiskaler ävensom styrelsen för Sveriges advokatsamfund. Styrelsen för föreningen Sveriges landsfiskaler, som även beretts tillfälle att yttra sig i ärendet, har icke inkommit med något yttrande.

Svea hovrätt har vid sitt utlåtande fogat yttranden av samtliga domhavande och rådhusrätter i de tre berörda länen.

Behovet av en hovrätt för nedre Norrland har i allmänhet vitsordats och någon meningsskiljaktighet härutinnan har icke yppats.

Beträffande tidpunkten för hovrättens inrättande ha de myndigheter och sammanslutningar, som yttrat sig rörande denna fråga, nästan enstämmigt ansett att den nya hovrätten bör komma till stånd före processreformens genomförande.

Domhavanden i Ångermanlands mellersta domsaga har förklarat sig icke helt dela riksdagens uppfattning, att det redan nu skulle föreligga behov av en hovrätt för nedre Norrland, men har icke velat bestämt motsätta sig att en sådan hovrätt inrättas före den nya rättegångsbalkens ikraftträdande.

Svea hovrätt har härom anfört:

Beträffande tidpunkten då en hovrätt för nedre Norrland skall träda i verksamhet uttalade Svea hovrätt i sitt utlåtande den 16 januari 1939 (över processlagberedningens yttrande den 15 oktober 1938), att den nya hovrätten ej borde inrättas förrän i samband med rättegångsreformens genomförande. Först då komme tillräckliga arbetsuppgifter för två hovrättsdivisioner att förefinnas. Erfarenheterna beträffande hovrätten för Övre Norrland hade visat, att beträffande en hovrätt med allenast en division stora svårigheter kunde uppstå vid ordnandet av personalfrågor inom hovrätten och vid de under hovrätten lydande domstolarna, särskilt vid tillgodoseendet av mera tillfälliga behov av arbetskraft. Genom samverkan med Svea hovrätt, som hade en betydande personal till sitt förfogande, hade dessa svårigheter dittills kunnat lösas på ett i det hela tillfredsställande sätt. I flera fall hade det dock kunnat ske endast med stora uppoffringar från personalens sida. Skulle ytterligare en hovrätt med allenast en division inrättas och

Svea hovrätts personal samtidigt undergå motsvarande minskning, kunde det befaras, att bristningsgränsen komme att överskridas; behovet att tid efter annan söka bistånd hos den större hovrätten komme att fördubblas, medan möjligheterna att tillmötesgå kraven avsevärt minskades.

Vad Svea hovrätt sålunda anfört kräver särskilt beaktande under nu rådande förhållanden, då lösningen av domstolarnas personalfrågor erbjuda synnerliga vanskligheter på grund av de militära inkallelserna och domstolsjuristers anlitande för allehanda av tidsläget betingade uppgifter vid sidan om tjänsten. Sedan nyss återgivna utlåtande avgavs, har Svea hovrätt vid upprepade tillfällen på grund av personalbrist nödgats giva avböjande svar på framställningar om bistånd till synnerligen välbehövlig tillfällig förstärkning av de till hovrätten för Övre Norrland anknutna arbetskrafterna. Svea hovrätt vill starkt understryka vikten av att hänsynen till hovrätternas personalfråga beaktas, då avgörande skall träffas om tidpunkten för den nya hovrättens inrättande. Att innan beredskapstillståndet upphört och avvecklingen av kristidsorganisationen begynt utan trängande behov utbygga domstolsorganisationen vore även ägnat att öka de svårigheter som framdeles måste uppstå, då lämpliga arbetsuppgifter skola beredas åt alla dem, som nu äro tagna i anspråk för landets försvar eller bekämpande av kristidens problem. Både ur social och statsfinansiell synpunkt vore det önskvärt, att domstolsorganisationens utbyggande finge till tiden sammanfalla med och i varje fall ej föreginge kristidsorganisationens avveckling. Vad nu anförts bör emellertid ej utgöra hinder för att frågorna om den nya hovrättens domkrets och förläggningssort redan tidigare få sin lösning och förutsättningar därmed skapas för ordnande av hovrättens lokalfråga och andra förberedande åtgärder.

I detta sammanhang vill hovrätten även betona vikten av att frågan om utbyte av arbetskrafter mellan Svea hovrätt och de ur denna hovrätt utbrutna hovrätterna blir föremål för närmare utredning och reglering.

Beträffande den nya hovrättens domsområde har flertalet av de nu hörda myndigheterna och sammanslutningarna ansett, att detta bör begränsas till att omfatta Västernorrlands och Jämtlands län.

Styrelsen för Sveriges advokatsamfund samt landsfogden i Gävleborgs län ha ansett domkretsen böra omfatta även Hälsingland. Länsstyrelsen i Jämtlands län har uttalat, att Hälsingland eventuellt kunde medtagas.

Av domstolsmyndigheterna i Gävleborgs län avstyrka alla utom en att Gävleborgs län eller ens Hälsingland lägges under den nya hovrätten. Undantaget utgör rådhusrätten i Söderhamn, som ansett att Hälsingland borde tillhöra den nya hovrättens område, under förutsättning dock att hovrätten ej förlades till nordligare ort än Sundsvall. Domstolsmyndigheterna i Västernorrlands och Jämtlands län ha i allmänhet velat begränsa domkretsen till dessa län. Domhavandena i Medelpads västra domsaga, Medelpads östra domsaga och Jämtlands västra domsaga ha emellertid velat föra hela Gävleborgs län under den nya hovrätten, och domhavanden i Jämtlands östra domsaga har ansett Hälsingland böra ingå i domkretsen.

Såsom skäl för att lägga Gävleborgs län eller Hälsingland under den nya hovrätten har i allmänhet framhållits, att domkretsen eljest bleve för liten för att bära upp en hovrätt på två divisioner.

De i remissvaren gjorda uttalandena rörande förläggning av Gävleborgs län eller Hälsingland under hovrätten för Nedre Norrland beröra flera olika spörsmål.

Åtskilliga av de hörda myndigheterna och sammanslutningarna ha närmare ingått på frågan, huruvida det för befolkningen i Gävleborgs län vore en fördel att länet inginge i den ifrågasatta hovrättens domkrets.

Svea hovrätt har härutinnan framhållit, att ur Gävleborgs läns egen synpunkt övervägande olägenheter kunde förväntas av en överflyttning till den nya hovrättens domsområde. Hovrätten har därvid anfört:

Av de i nu förevarande ärende inkomna yttrandena från häradshövdingar och rådhusrätter i Gävleborgs län innefattar allenast ett, det av Söderhamns rådhusrätt avgivna, anslutning till tanken på överflyttning till en hovrätt för nedre Norrland och detta endast såvitt angår Hälsingland. Även häradshövdingen i Norra Hälsinglands domsaga uttalar sig nu, om ock med viss tvekan, för hela länets bibehållande under Svea hovrätt. Vad Gästrikland angår har i utlåtandena från detta landskap med skärpa betonats, att dess överförande till en hovrätt för nedre Norrland i alla avseenden skulle innebära en uppenbar försämring för innevånarna, som ha vida bättre trafikförbindelser med Stockholm än med Sundsvall eller Härnösand och sina affärsförbindelser huvudsakligen inriktade söderut. Att döma av de inkomna utlåtandena synes i själva verket inom hela länet den meningen vara allmän, att det för befolkningen i Gästrikland är lämpligast att landskapet fortfarande ingår i Svea hovrätts domsområde. Och ehuru för större delen av Hälsingland residerna till Sundsvall äro kortare än till Stockholm, synas meningarna alltmot stadga sig i den riktningen, att för befolkningen i största delen av landskapet och särskilt dess södra delar bibehållandet av den nuvarande ordningen är det mest önskvärda. Såsom skäl härför åberopas, att Hälsinglands förbindelser i allt större utsträckning gå mot söder, i riktning mot länets residensstad och huvudstaden. Endast vissa delar av norra Hälsingland sägas ha någon mera regelbunden förbindelse med Sundsvall. Att nu förlägga landskapets hovrättsort norrut skulle därför strida mot utvecklingens gång. Vidare framhålles, att en resa till huvudstaden i allmänhet lättare kan förenas med ärenden i andra angelägenheter än en resa till Sundsvall och att särskilt i sådana fall, då part ansåge sig böra anlita advokat med speciell sakkunskap, Stockholm erbjöde avsevärt företräde såsom hovrättens förläggningsort. Slutligen hänvisas till de olägenheter som uppstå, om ett län delas mellan två hovrätters jurisdiktionsområden. Då rådhusrätten i Söderhamn förklarar sig ej ha något att erinra emot att Hälsingland hänföres till en hovrätt för nedre Norrland under förutsättning att hovrätten ej förlägges till nordligare ort än Sundsvall, åberopas såsom skäl för denna ståndpunkt, förutom hänsyn till hovrättens organisation, de i allmänhet kortare restiderna till Sundsvall — — —.

Av de vid upprepade tillfällen företagna utredningarna synes klart framgå, att ur Gävleborgs läns egen synpunkt den ifrågasatta överflyttningen skulle medföra övervägande olägenheter, vilka sannolikt med den fortgående utvecklingen skulle allt starkare framträda. Vad särskilt angår Gästrikland framstå olägenheterna med sådan klarhet och styrka, att tanken på en överflyttning av detta landskap torde få anses helt utesluten. Beträffande Hälsingland har såsom skäl för en överflyttning främst åberopats, att för största delen av detta landskap en resa till Sundsvall är kortare än en resa till Stockholm. Betydelsen härav får emellertid ej överskattas. Hänsyn bör även tagas till antalet förbindelser, och vidare bör beaktas, huruvida förbindelserna äro

väl lämpade för besök på den ena eller andra orten i ärenden varom här är fråga. Utvecklingen går helt naturligt i den riktningen, att sådana besök kunna från allt avlägsnare orter göras i huvudstaden utan att mer än en arbetsdag behöver offras för ändamålet. Vid en närmare prövning synes det framgå, att det endast är för vissa delar av Hälsingland, som Sundsvall ur rese-synpunkt äger avsevärt företräde framför Stockholm. Och att döma av de inkomna yttrandena är man inom länet tämligen allmänt av den uppfattningen, att då även andra omständigheter än kommunikationerna tagas i betraktande, bibehållandet av den nuvarande ordningen framstår såsom det mest önskvärda. Särskild betydelse är härvid att tillmäta den omständigheten, att landskapets ekonomiska och kulturella förbindelser alltmer synas inrikta sig söderut. Härav följer, att en rättegångs förläggande till Svea hovrätt ej blott i många fall är lägligare för parterna utan stundom också kan vara ägnat att underlätta utredningen, i det att med mindre kostnad och tidsutdräkt vittnen och sakkunniga kunna höras och rättegångsombud anlitas i Stockholm än i Sundsvall. Särskilt komma härvid i betraktande tvister av kommersiell natur, vilka väl i första instans handlagts vid domstol i Hälsingland, men i vilka parterna äro mer eller mindre starkt knutna till huvudstaden, där kanske förhandlingar förts, avtal slutits och leverans verkställt eller mottagits. Direktören för handelskammaren i Gävle har också uttalat den uppfattningen, att ur handelns och industriens synpunkt starka praktiska skäl kunna anföras för hela länets bibehållande inom Svea hovrätts domkrets.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län har intagit en bestämt avvisande hållning till tanken att hänföra länet eller del därav till hovrätten för Nedre Norrland. Enligt vad länsstyrelsen uppgivit skulle för större delen av länet förhållandena bliva avgjort försämrade, och någon fördel med avseende på hovrättens lätt-tillgänglighet skulle vinnas i stort sett endast beträffande Norra Hälsinglands domsaga.

Styrelsen för föreningen Sveriges häradshövdingar har framhållit, att det för befolkningen i Hälsingland i stort sett vore likgiltigt, om den andra instansen förlades till Sundsvall eller längre söderut. Men vad övriga delar av Gävleborgs län anginge vore befolkningens förbindelser och affärslivets av-sättningsförhållanden i huvudsak riktade söderut och den till Stockholm förlagda hovrätten vore med hänsyn till kommunikationerna mera lättillgänglig.

Landsfogden i Gävleborgs län har däremot uttalat att en hovrätt med säte i Sundsvall skulle för de rättssökande bland Hälsinglands befolkning bliva till stor fördel både ur kostnads- och tidsbesparingssynpunkt. Hälsingland vore ju även ett typiskt norrländskt landskap både i fråga om industri och näringsliv i övrigt. Även befolkningen i detta landskap hade de egenartade drag, som vore typiskt norrländska, men störst vore dock likheten med befolkningen i Västernorrlands och Jämtlands län.

Styrelsen för Sveriges advokatsamfund har anslutit sig till vad styrelsen för norra avdelningen av samfundet anför. Avdelningsstyrelsen har i sitt yttrande uttalat sig för att domsområdet skulle omfatta även Hälsingland. Såsom motivering härför har anförts bl. a., att Hälsingland hade samma norrländska karaktär som Västernorrlands och Jämtlands län. Norrland do-

minerades av älvdalarna och domsområdet skulle alltså komma att omfatta Ljusnans, Ljungans, Indalsälvens och större delen av Ångermanälvens och Faxälvens älvdalar jämte alla till dem hörande bivattendrag. Domsområdet skulle alltså genom att Hälsingland tillfördes få en lämpligt avrundad och homogen karaktär.

I vissa yttranden ha invändningar rests mot tanken att lägga Gävleborgs län under den nya hovrätten även ur den synpunkten, att det framdeles kunde visa sig lämpligt att organisera en hovrätt för Gävleborgs och Kopparbergs län.

Svea hovrätt har sålunda framhållit, att frågan om inrättande av en särskild hovrätt för Gävleborgs och Kopparbergs län borde slutligen prövas med ledning av erfarenheterna av rättegångsreformens verkningar och ej föregripas genom Gävleborgs läns eller Hälsinglands införlivande med en hovrätt för nedre Norrland.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län har uttalat, att genomförandet av rättegångsreformen otvivelaktigt komme att i sinom tid framtinga inrättandet av en hovrätt för Gävleborgs och Kopparbergs län. Även *rådhusrätten i Gävle* har ansett en dylik hovrätt lämplig.

Styrelsen för föreningen Sveriges stadsdomare har framhållit, att det med hänsyn till Svea hovrätts betydande omfattning torde visa sig nödvändigt att bryta ut ännu ett par län från denna hovrätt och låta dessa län sortera under en särskild hovrätt. Hur denna utbrytning borde ske och var den sjunde hovrätten borde förläggas ansåge styrelsen böra bliva föremål för närmare utredning. Att Gävleborgs och Kopparbergs län i första hand borde ifrågakomma syntes vara klart, då de betydande avstånden inom dessa län och länens struktur sannolikt komme att medföra att en ny hovrätt för bergslagsområdet visade sig nödvändig.

I vissa remissyttranden ha såsom skäl mot att lägga Hälsingland under den nya hovrätten framhållits, att det vore förenat med olägenheter att låta ett och samma län till olika delar lyda under skilda hovrätter, särskilt med hänsyn till att hovrätten i vissa fall vore överinstans i förhållande till länsstyrelsen.

Svea hovrätt har sålunda yttrat:

Emot tanken att till en hovrätt för nedre Norrland lägga allenast Hälsingland eller en del av detta landskap ha även åberopats de olägenheter, som måste uppstå, om ett län delas mellan två hovrätters jurisdiktionsområden. Särskilt torde man härvid ha avsett det förhållandet att talan mot länsstyrelsens beslut i vissa fall skulle fullföljas till en hovrätt, i andra till en annan. Sedan mål om lagsökning och om handräckning för fordran ej längre handläggas av länsstyrelsen, har väl detta förhållande mindre vikt än tidigare. Bland annat beträffande ärenden rörande exekutiv auktion blir det dock av praktisk betydelse, och i vissa fall, då det gäller frågor som uppstås direkt av länsstyrelsen, såsom de i 38 och 46 §§ utsökningslagen avsedda, kunde tvekan uppstå, till vilken hovrätt fullföljd skall ske. Tanken att hänföra skilda delar av ett län till olika hovrätter har vid ett par tidigare

tillfällen varit på tal. Då inrättandet av en hovrätt för övre Norrland förbereddes, diskuterades sålunda frågan, huruvida ej till denna hovrätts domkrets borde läggas vissa delar av Ångermanland, som ha bättre förbindelser med Umeå än med någon av de städer, dit en hovrätt för nedre Norrland kunde väntas bli förlagd, och det var på sin tid ifrågasatt att till hovrätten för västra Sverige förlägga vissa delar av Skaraborgs län. I båda fallen ryggade man emellertid tillbaka för en åtgärd av denna innebörd. Enligt Svea hovrätts mening äro väl de förut berörda praktiska olägenheterna av en sådan åtgärd ej av den vikt, att de böra få utöva ett avgörande inflytande vid avgränsningen av hovrätternas domkretsar. Men det gäller här en fråga som även är av principiell betydelse. Det är i vårt land en av ålder antagen grundsats att största möjliga anpassning bör eftersträvas mellan rikets judiciella och administrativa delning. Mycket har gjorts för att bringa gränserna av ena och andra slaget att harmoniera med varandra. Vid domsagoregleringar undviker man att genombryta administrativa gränslinjer, även om därigenom ur rättsvårdens synpunkt vissa praktiska fördelar kunde vinnas för en större eller mindre del av en administrativ enhet. Denna sunda grundsats bör i lika hög grad respekteras i fall av nu förevarande art. Endast om verkligt vägande skäl föreligga, kan det därför anses vara berättigat att skrida till en mot hävdvunnet betraktelsesätt så starkt stridande åtgärd som att låta indelningen i hovrättsområden korsa länsgränserna.

Även länsstyrelsen i Västernorrlands län och styrelsen för föreningen *Sveriges stadsdomare* samt flera domstolsmyndigheter ha framhållit olägenheterna av att ett län delas i judiciellt hänseende.

Styrelsen för Sveriges advokatsamfund har anfört, att ett läns uppdelande på två hovrätters domsområden otvivelaktigt vore ägnat att medföra vissa olägenheter. Därest det för tillskapande av bästa möjliga hovrättsorganisation befundes önskvärt, att Hälsingland tillfördes domsområdet för hovrätten för Nedre Norrland, borde det enligt styrelsens mening icke möta oöverstigligen svårigheter att komma till rätta med de av uppdelningen föranledda problemen. Genomfördes en uppdelning av Gävleborgs län å två hovrätters domsområden, vore det emellertid erforderligt, att sådana bestämmelser meddelades, att i förekommande fall tvekan icke skulle behöva uppstå beträffande frågan om i vilken hovrätt talan mot länsstyrelsens utslag finge fullföljas.

I åtskilliga yttranden har frågan om domkretsens betydelse för hovrättens organisation berörts. I vissa fall har därvid tvekan yppats huruvida avsikten är att låta den nya hovrätten redan från början arbeta på två divisioner. Denna tvekan har påverkat uttalandena om domkretsens storlek.

I anledning av remissen har på framställning av Svea hovrätt inom statistiska centralbyrån utarbetats vissa, vid hovrättens utlåtande fogade tabeller, vilka utvisa *antalet av hovrätterna såsom andra instans genom slutligt utslag avgjorda mål under femårsperioden 1937—1941*.

Av de i tabellerna lämnade uppgifterna torde de nedan återgivna vara av särskilt intresse.

	År 1941		Medeltal 1937—1941	
	Antal	%	Antal	%
Svea hovrätts nuvarande område	2,330	49.7	2,773	48.8
Västernorrlands län	236	5.0	283	5.0
Jämtlands län.....	75	1.6	98	1.7
Gävleborgs län:.....	132	2.8	163	2.9
länsstyrelsen	3	0.1	5	0.1
övriga underinstanser i Gästrikland.....	57	1.2	64	1.1
underinstanser i Hälsingland.....	72	1.5	94	1.7
Svea hovrätts område i övrigt	1,887	40.3	2,229	39.2
Göta hovrätts nuvarande område.....	1,342	28.6	1,673	29.5
Den beslutade hovrättens för Västra Sverige område	725	15.5	825	14.5
Göta hovrätts område i övrigt	617	13.1	848	15.0
Hovrättens över Skåne och Blekinge område.....	721	15.4	870	15.3
Hovrättens för Övre Norrland område.....	294	6.3	361	6.4
Summa	4,687	100.0	5,677	100.0

Av justitiedepartementet har därefter från statistiska centralbyrån infordrats uppgifter rörande *antalet av häradsrätter och rådhusrätter i Norrland genom slutligt utslag avgjorda civila och kriminella mål år 1941*. De i anledning härav inkomna uppgifterna framgå av följande tabell.

	Civ. mål	Krim. mål	Summa
<i>Gävleborgs län</i>			
Gästrikland.....	478	2,441	2,919
Hälsingland	571	2,319	2,890
	1,049	4,760	5,809
<i>Västernorrlands län</i>			
Medelpad.....	461	2,272	2,733
Ångermanland	659	2,993	3,652
	1,120	5,265	6,385
<i>Jämtlands län</i>	476	2,422	2,898
<i>Västernorrlands och Jämtlands län.....</i>	1,596	7,687	9,283
<i>Västerbottens och Norrbottens län</i>	1,174	8,008	9,182

Folkmängden i de norrländska länen utgjorde den 31 december 1941:

Norrbottens län.....	219,897	
Västerbottens »	221,563	441,460
Västernorrlands »	275,319 ¹	
Jämtlands »	139,874 ²	415,193
Gävleborgs »	273,814 ³	
Summa	1,130,467	

Svea hovrätt har utförligt behandlat frågan om domkretsens betydelse för hovrättens inre organisation och därom anført:

I några av de bifogade yttrandena förordas en överflyttning helt eller delvis av Gävleborgs län ur organisatorisk synpunkt. Utan en sådan utvidg-

¹ Därav i Ångermanland 164,901 och i Medelpad 110,418.

² Därav i Jämtland 123,379 och i Härjedalen 16,495.

³ Därav i Hälsingland 156,017 och i Gästrikland 117,797.

ning av domkretsen komme, menar man, den nya hovrätten ej att erhålla så betydande arbetsuppgifter, att de motsvara en organisation bestående av minst två divisioner. I tidigare utlåtanden, särskilt i sitt yttrande den 8 februari 1935 över en av processlagberedningen verkställd utredning rörande uppdelning av Svea hovrätt, har hovrätten med styrka framhållit vikten av att varje hovrätt erhåller tillräckligt stark organisation. Med fullt beaktande av denna synpunkt har hovrätten emellertid i utlåtanden den 25 september 1936 och den 16 januari 1939 avstyrkt tanken att genom Hälsinglands hänförande till en hovrätt för nedre Norrland bereda hovrätten en lämpligt avvägd arbetsbörd.

Till stöd för sin mening åberopade hovrätten i 1936 års utlåtande verkställda undersökningar beträffande den inverkan på arbetsbördan, som en sådan utvidgning av domkretsen skulle medföra. Om denna utredning givit vid handen, att den nya hovrätten genom nämnda utvidgning av domkretsen skulle erhålla tillräckliga arbetsuppgifter för två divisioner, hade detta onekligen varit ett starkt argument för en sådan utvidgning. De av hovrätten åberopade siffrorna utvisade emellertid, att medan en hovrätt omfattande Västernorrlands och Jämtlands län erhöle en arbetsbörd ganska väl avpassad för en hovrätt av samma typ som hovrätten för Övre Norrland, bleve arbetsbördan för en hovrätt, som jämte nämnda län omfattade även Hälsingland, för stor för en division men icke på långt när tillräcklig för två. Uteslutet vore visserligen icke att inrätta en hovrätt med en division, förstärkt icke blott med en ledamot, såsom i nämnda hovrätt, utan med två eller tre ledamöter. Sannolikt skulle detta dock visa sig vara en ganska ohanterlig organisation. En sådan anordning vore även från den synpunkten opraktisk, att den ökning av den nya hovrättens personal, som betingades av Hälsinglands hänförande till dess jurisdiktionsområde, icke kunde uppvägas av en motsvarande minskning av Svea hovrätts personal. Efter den indragning av en division, som kunde antagas bliva följden redan av de båda nämnda länens förläggande under annan hovrätt, komme Svea hovrätt att bestå av sju divisioner, och någon ytterligare minskning av divisionernas antal kunde tydligen ej föranledas av den ringa minskning i arbetsbördan, som målen från Hälsingland representera. Hovrätten ansåg följaktligen, att åtminstone för det dåvarande skäl ej föreläge för den redan i och för sig föga tilltalande tanken att företaga en delning i judiciellt hänseende av Gävleborgs län.

I anslutning till de förut återgivna uppgifterna rörande hovrättsmålen fördelning på olika domstolsområden har hovrätten vidare yttrat:

Den nu verkställda utredningen ger vid handen, att hovrätten för Övre Norrland under femårsperioden i genomsnitt årligen avgjort 361 mål eller 6.4 % av hela antalet. Svea hovrätt har under samma tid årligen avgjort 381 mål från Västernorrlands och Jämtlands län, motsvarande 6.7 % av hela antalet. Dessa siffror motsvara ganska väl det årliga arbetsresultatet av en hovrättsdivision med normal sammansättning. Antalet av Svea hovrätt avgjorda mål från Gävleborgs län var däremot allenast 163 årligen (2.9 %), sålunda avsevärt mindre än hälften av en divisions arbetsbörd, och motsvarande siffra för Hälsingland var — fränsett de mycket fåtaliga mål, som fullföljts från länsstyrelsen — 94 (1.7 %) eller något mer än en ledamots arbete. Vilket betraktelsesätt man än anlägger vid bedömandet av hovrätternas arbetsförhållanden lärer det under sådana omständigheter ej kunna med fog påstås, att Hälsinglands införlivning med en hovrätt för nedre Norrland skulle äga en betydelse i organisatoriskt hänseende, som uppvägs de därmed förknippade olägenheterna. Den nu företagna utred-

ningen har sålunda ej givit hovrätten anledning att frångå sina tidigare uttalanden i ämnet.

Vad nu sagts beträffande domkretsens betydelse för hovrättens organisation har avsett förhållandena sådana de för närvarande gestalta sig. Efter nya rättegångsbalkens ikraftträdande blir läget väsentligen förändrat. Det nya rättegångsförfarandet kommer att ställa hovrätterna inför avsevärt ökade arbetsuppgifter och medföra behov av betydligt förstärkta arbetskrafter. Vid rättegångsreformens genomförande har man utgått ifrån att hovrätten för Övre Norrland kommer att erhålla en arbetsbörda som ger full sysselsättning åt två divisioner. Med all sannolikhet kommer detta antagande att bestyrkas av erfarenheten. Om domkretsen för den nya norrländska hovrätten begränsas till Västernorrlands och Jämtlands län, torde en motsvarande sammansättning visa sig väl motsvara behovet. Skulle domkretsen utvidgas att omfatta jämväl Hälsingland, kunde den därav betingade ökningen av arbetsbördan efter all sannolikhet ej föranleda behov av ytterligare en tredje division, men väl kunde arbetsbördan visa sig vara för stor för två divisioner. Även om domkretsen begränsades till de nämnda båda länen, bleve den nämligen synnerligen vidsträckt, en omständighet, som för framtiden blir av stor betydelse för arbetsbördan med hänsyn till det därmed följande ökade behovet av hovrättsting. Vare sig hovrätten skall ha sitt säte i Sundsvall eller i Härnösand, måste med hänsyn till befolkningen i Jämtlands län, vars förbindelser med hovrättens förlägningsort i bägge fallen snarast torde bli mindre bekväma än för närvarande, hovrättsting jämlikt nya rättegångsbalken 2 kap. 5 § tredje stycket i stor utsträckning hållas i Östersund, något som även framhållits i ett yttrande från länet. En utvidgning av domkretsen är under sådana förhållanden ej tillräddig, innan erfarenheter vunnits av rättegångsreformens verkningar. — — —

Svea hovrätt vill sålunda bestämt avstyrka tanken att låta domkretsen för den nya hovrätten omfatta jämväl Gävleborgs län eller Hälsingland. Vad i det föregående anförts till stöd för denna hovrättens ståndpunkt läser tillika innefatta avgörande skäl emot att till den nya hovrättens område hänföra allenast den nordligaste delen av Hälsingland. Den nya hovrättens domkrets bör sålunda, åtminstone tillsvidare, begränsas till att omfatta Västernorrlands och Jämtlands län.

Styrelsen för föreningen Sveriges häradsövdingar har uttalat, att om hänsyn toges allenast till arbetsorganisatoriska synpunkter och till förhållandena under nuvarande processordning, Hälsingland ensamt ej borde tillföras den nya hovrättens domsområde samt att, om Gävleborgs län i dess helhet dit överfördes, hovrätten måste organiseras på två divisioner. Styrelsen anser det kunna ifrågasättas, om det är lämpligt att, innan den nya rättegångsbalken trätt i kraft, inrätta en med hänsyn till nuvarande processordning på två avdelningar organiserad hovrätt med ett domsområde, som efter den nya lagens ikraftträdande är för stort för en hovrättsdivision, men om vilket man icke med säkerhet vet, om det är tillräckligt, om hovrätten utökas med ytterligare en division.

Styrelsen för Sveriges advokatsamfund har såsom förut nämnts åberopat vad styrelsen för norra avdelningen av samfundet anförte. Avdelningsstyrelsen har yttrat bl. a.:

Det torde utan vidare motivering vara klart att den nya hovrätten redan från början måste erhålla ett domsområde som är lämpligt för dess verk-

samhet även efter rättegångsreformens genomförande. Domsområdet bör därför vara så stort att hovrättsgöromålen inom de samma motsvara vad som med hänsyn till en rationell arbetsfördelning kan utföras av en hovrätt med två avdelningar. Å andra sidan får det icke göras större än att hovrätten blir lätt tillgänglig för de rättssökande i varje del av området. Ett önskemål är vidare att förhållandena inom domsområdet äro tämligen likartade.

Från dessa utgångspunkter erbjuder sig såsom det lämpligaste domsområdet den del av nedre Norrland som består av Västernorrlands län, Jämtlands län och landskapet Hälsingland. Skulle domsområdet bildas av enbart de båda nyssnämnda länen torde det kunna ifrågasättas att det blir väl litet för en hovrätt med två avdelningar. Att det skulle bliva för stort om Hälsingland medtages torde icke behöva befaras.

Liknande synpunkter ha även framförts av några domstolsmyndigheter.

Enligt 2 kap. 6 § nya rättegångsbalken skall den ifrågasatta hovrätten benämnas »hovrätten för Nedre Norrland». *Styrelsen för föreningen Sveriges häradshövdingar* har framhållit, att då Norrland omfattar även Gävleborgs län, uttrycket Nedre Norrland i hovrättens benämning ej bleve adekvat, där-est ej detta län inginge i domsområdet. Samma anmärkning har gjorts av *domhavanden i Ångermanlands norra domsaga*.

Departementschefen.

Enligt den förra året utfärdade nya rättegångsbalken skola sex hovrätter finnas i riket, därav en för Övre Norrland och en för Nedre Norrland.

1942 års riksdag har i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställt om förslag snarast möjligt om inrättandet av sistnämnda hovrätt. Riksdagen har därvid framhållit, att den nya hovrättsorganisationen borde vara genomförd i god tid före rättegångsreformens ikraftträdande samt att en hovrätt för Nedre Norrland vore av behovet påkallad även utan hänsyn till processreformen.

I likhet med riksdagen anser jag att ifrågavarande hovrätt bör komma till stånd så snart omständigheterna det tillåta.

Domsområdet för den nya hovrätten bör under alla förhållanden omfatta Västernorrlands och Jämtlands län. Fråga har emellertid uppkommit, huruvida jämväl Gävleborgs län eller åtminstone Hälsingland bör ingå i domkretsen.

Ur Gävleborgs läns synpunkt torde det vara önskvärt, att den nuvarande ordningen bibehålles. Såsom redogörelsen för yttrandena över riksdagens framställning visar gå de lokala önskemålen övervägande i denna riktning. Beträffande det i vissa yttranden framförda förslaget att hänföra Hälsingland men ej Gästrikland till den nya hovrättens domsområde må vidare anmärkas, att en uppdelning av ett län på två hovrättsdomkretsar är förenad med vissa processuella olägenheter.

Av den i ärendet föreliggande statistiska utredningen framgår, att antalet från Västernorrlands och Jämtlands län till hovrätt fullföljda mål motsvarar en normal arbetsbörda under nuvarande rättegångsordning för en hovrätt

med en division. Såväl i fråga om folkmängd som beträffande frekvensen av underrättsmål och till hovrätt fullföljda mål visa de nämnda länen en nära överensstämmelse med domsområdet för hovrätten för Övre Norrland. Om Gävleborgs län eller Hälsingland lades under den nya hovrätten, skulle arbetsbördan otvivelaktigt visa sig för stor för en division men för liten för två divisioner. Även organisatoriska skäl tala sålunda emot att låta Gävleborgs län eller Hälsingland ingå i domkretsen.

På grund av vad sålunda anförts anser jag domsområdet för den nya hovrätten böra omfatta Västernorrlands och Jämtlands län.

Inrättandet av den nya hovrätten, vilken i enlighet med stadgandet i 2 kap. 6 § nya rättegångsbalken bör benämnas hovrätten för Nedre Norrland, påkallar vissa lagändringar. I 8 kap. 3 § gällande rättegångsbalk bör sålunda vidtagas ändring, innebärande att Västernorrlands och Jämtlands län skola höra under nämnda hovrätt. I den lag, varigenom ändringen företages, böra dessutom givas stadganden av innehåll, att mål eller ärende, vari talan fullföljts till Svea hovrätt såsom allmän överrätt från domstol eller annan myndighet inom ifrågavarande båda län och uti vilket vid lagens ikraftträdande icke av hovrätten fattats slutligt beslut, skall för vidare behandling överlämnas till hovrätten för Nedre Norrland. De närmare föreskrifter, som i anledning härav kunna finnas erforderliga, böra meddelas av Konungen. I 3 § förordningen den 15 oktober 1880, innefattande särskilda föreskrifter angående lagfart, in-teckning och utmätning av järnväg, så ock i fråga om förvaltning av järnväg under konkurs, bör angivas, att ärenden angående lagfart av järnväg skola upptagas och prövas av inskrivningsdomaren i Stockholm, även då järnvägen till större delen av sin sträckning ligger inom domsagor under hovrätten för Nedre Norrland.

Då för närvarande icke kan angivas, vid vilken tidpunkt den nya hovrätten kan träda i verksamhet, torde böra bestämmas att den nya lagstiftningen skall träda i kraft den dag Konungen förordnar.

Såsom Svea hovrätt framhållit är det av vikt, att frågan om utbyte av arbetskrafter mellan Svea hovrätt och de ur denna utbrutna hovrätterna blir föremål för närmare övervägande.

Till spörsmålen om den nya hovrättens förläggningsort, ämbetslokaler för densamma samt vissa andra frågor vill jag återkomma i annat sammanhang.

I enlighet med vad sålunda anförts ha inom justitiedepartementet upprättats förslag till

1) *lag om ändrad lydelse av 8 kap. 3 § rättegångsbalken i 1734 års lag; och*

2) *lag om ändrad lydelse av 3 § förordningen den 15 oktober 1880 (nr 36), innefattande särskilda föreskrifter angående lagfart, in-teckning och utmätning av järnväg, så ock i fråga om förvaltning av järnväg under konkurs.*

Vid utarbetandet av dessa förslag har förutsatts, att hovrätten för Västra Sverige kommer att träda i verksamhet före den nu föreslagna hovrätten.

Föredraganden hemställer, att lagrådets utlåtande över ifrågavarande lagförslag, av den lydelse bilaga¹ till detta protokoll utvisar, måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Thore Wisén.

¹ Denna bilaga, vilken är likalydande med de vid propositionen fogade lagförslagen, har här uteslutits.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 10 mars 1943.

N ä r v a r a n d e:

justitieråden ALSÉN,
LIND,
regeringsrådet EKLUND,
justitierådet ERICSSON.

Enligt lagrådet den 8 mars 1943 tillhandakommet utdrag av protokoll över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 26 februari 1943, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättade förslag till dels *lag om ändrad lydelse av 8 kap. 3 § rättegångsbalken i 1734 års lag* dels *och lag om ändrad lydelse av 3 § förordningen den 15 oktober 1880 (nr 36), innefattande särskilda föreskrifter angående lagfart, in-teckning och utmätning av järnväg, så ock i fråga om förvaltning av järnväg under konkurs.*

Förslagen, som finnas bilagda detta protokoll, föredrogos inför lagrådet av byråchefen för lagärenden i justitiedepartementet Gunnar Danielson.

Lagrådet lämnade förslagen utan erinran.

Ur protokollet:
G. Lindencrona.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementets ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 mars 1943.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Westman, anmäler lagrådets den 10 mars 1943 avgivna utlåtande över de den 26 februari 1943 till lagrådet remitterade förslagen till

1) *lag om ändrad lydelse av 8 kap. 3 § rättegångsbalken i 1734 års lag; samt*

2) *lag om ändrad lydelse av 3 § förordningen den 15 oktober 1880 (nr 36), innefattande särskilda föreskrifter angående lagfart, inteckning och utmätning av järnväg, så ock i fråga om förvaltning av järnväg under konkurs.*

Med förmälan att förslagen av lagrådet lämnats utan erinran hemställer föredraganden, att förslagen måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

G. Lindencrona.
